

Keskkonnaministri määruse „Väljaspool tööstusheite seaduse reguleerimisala olevatest põletusseadmetest väljutatavate saasteainete heite piirväärtused, saasteainete heite seirenõuded ja heite piirväärtuste järgimise kriteeriumid“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse atmosfääriõhu kaitse seaduse (edaspidi *AÕKS*) § 105 lõike 3 alusel.

Eelnõukohase määrusega on kavas kehtestada uued nõuded põletusseadmetele, mille projekteeritud soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus on 1 MW_{th} või suurem ning väiksem kui 50 MW_{th} (edaspidi *keskmise võimsusega põletusseadmed*). Nõuded tuleb kehtestada, et võtta Eesti õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) nr 2015/2193 keskmise võimsusega põletusseadmetest õhku eralduvate teatavate saasteainete heite piiramise kohta (edaspidi *direktiiv*).

Direktiiv sätestab kolm peamist nõuet:

- 1) loa või registreeringu omamise kohustus;
- 2) vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide ja osakeste heite piirväärtuste järgimise nõue;
- 3) vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide, osakeste ja süsinikoksiidi seirenõuded.

Eestis on õhusaasteluba nõutav, kui käitaja tootmisterritooriumil asuvate põletusseadmete summaarne soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus on 1 MW_{th} või suurem. Suurema mõjuga on aga saasteainete heite piirväärtuste ja seirenõuete kehtestamine, sest tegemist on uute kohustustega

Lisaks eelnõukohasele määrusele on direktiivi nõuded osaliselt üle võetud AÕKSi ja keskkonnaseadustiku üldosa seadusega.

Eelnõukohane määrus eristab direktiivist lähtuvalt uusi ja olemasolevaid põletusseadmeid. Olemasolev põletusseade on põletusseade, mis on võetud kasutusele enne 2018. aasta 20. detsembrist. Uus põletusseade on põletusseade, mis on võetud kasutusele pärast nimetatud kuupäeva.

Heite piirväärtused olemasolevatele keskmise võimsusega põletusseadmetele jõustuvad direktiivist lähtuvalt järgmiselt:

- 2025. a – põletusseadmetele nimisoojusvõimsusega üle 5 MW_{th}.
- 2030. a – põletusseadmetele nimisoojusvõimsusega 1 MW_{th} kuni 5 MW_{th} (kaasa arvatud);

Uutele keskmise võimsusega põletusseadmetele rakenduvad heite piirväärtused alates 2018. aasta 20. detsembrist.

Määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaministeeriumi välisõhu osakonna peaspetsialist Kaidi Virronen (tel 626 2978, kaidi.virronen@envir.ee), mõjusid hinnati koostöös Keskkonnaministeeriumi energeetika nõuniku Mart Raamatuga (tel 626 2821, mart.raamat@envir.ee). Eelnõu ettevalmistamisel osalesid Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ õhukvaliteedi juhtimise osakonna juhataja Erik Teinemaa (tel 611 2937, erik.teinemaa@klab.ee), õhukvaliteedi juhtimise andmeanalüüsi grupi juhataja Mare Maasikmets (tel 564 8722, marek.maasikmets@klab.ee), Keskkonnaagentuuri keskkonnaanalüüsi osakonna juhtivspetsialist Elo Mandel (tel 673 6628, elo.mandel@envir.ee), andmehaldusosakonna peaspetsialist Natalja Kohv (tel 673 7571, natalja.kohv@envir.ee) ja andmehaldusosakonna peaspetsialist Ardi Link (tel 673 6638, ardi.link@envir.ee) ning Keskkonnaameti keskkonnaosakonna välisõhu peaspetsialist Arthur Kivi (tel 680 7423,

Arthur.kivi@keskkonnaamet.ee).

Eelnõu keeleteimetaja oli Keskkonnaministeeriumi õigussakonna peaspetsialist Aili Sandre (tel 626 2953, aili.sandre@envir.ee). Määruse eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaministeeriumi õigussakonna nõunik Mari-Liis Kupri (tel 626 0717, mari-liis-kupri@envir.ee).

Eelnõu ei ole seotud ühegi muu menetluses oleva õigusakti eelnõuga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Paragrahvis 1 sätestatakse määruse reguleerimis- ja kohaldamisala. Lõike 1 kohaselt kehtestatakse nõuded põletusseadmetele, mille projekteeritud soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus on 1 MW_{th} või suurem ning väiksem kui 50 MW_{th} (edaspidi *keskmise võimsusega põletusseadmed*).

Lõikes 2 täpsustatakse, et lõikes 1 sätestatud nõudeid kohaldatakse teatud juhtudel ka põletusseadmetele, mille soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus on 50 MW_{th} või suurem, kuid seda ainult juhul, kui selline põletusseade ei ole juba reguleeritud tööstusheite seadusega. Sellised juhtumid on võimalikud, sest keskmise võimsusega põletusseadmetele rakendatakse eelnõukohase määruse § 2 järgi liitmisreeglit, mis tähendab, et liita võib kahe või enama uue keskmise võimsusega põletusseadme nimisoojusvõimsused ning käsitleda neid ühe põletusseadmena (kui paragrahvis esitatud nõuded on täidetud). Väiksema võimsusega kui 1 MW_{th} põletusseadmeid liitmisel arvesse ei võeta. Võib juhtuda, et nii toimides saab keskmise võimsusega põletusseadme nimisoojusvõimsus olla suurem kui 50 MW_{th}. Sellisel juhul ei reguleerita seda seadet tööstusheite seadusega (seadus lubab liitmisreeglit kasutada põletusseadmete korral, mille nimisoojusvõimsus on suurem kui 15 MW_{th}) ja rakenduvad eelnõukohase määruse nõuded. Näiteks: tegemist on käitise, kus on kasutusel viis 11 MW_{th} põletusseadet, mis on kasutusele võetud pärast 2018. aasta 20. detsembrit, ning nende põletusseadmete suitsugaasid väljutatakse ühise korstna kaudu – ehk rakendub eelnõukohase määruse § 2. Nimetatud kombinatsiooni käsitletakse seega ühe 55 MW_{th} nimisoojusvõimsusega põletusseadmena, millele rakenduvad keskmise võimsusega põletusseadmete nõuded. Kirjeldatud seadmekombinatsioon ei kuulu tööstusheite seaduse reguleerimisalasse, sest tegemist on põletusseadmetega, mille nimisoojusvõimsus seadme kohta on väiksem kui 15 MW_{th}.

Lõike 3 kohaselt kajastatakse heite piirväärtusi ka keskkonnakompleksloas. Üldjuhul on keskmise võimsusega põletusseadmed reguleeritud õhusaasteloaga, kui aga tegemist on keskmise võimsusega põletusseadmega, mis on keskkonnakompleksloa kohustusega käitise osa, kohaldatakse nõudeid ka keskkonnakompleksloas, v.a juhul, kui antud keskmise võimsusega põletusseadmele juba rakendatakse tööstusheite seaduse nõudeid.

Lõikes 4 esitatakse vabastused, milliste seadmete ja tehnoloogiate puhul ei pea eelnõukohase määruse nõudeid rakendama. Näiteks vabastatakse põletusseadmed, mida juba reguleeritakse tööstusheite seadusega, ning lisaks keskmise võimsusega põletusseadmed, mille puhul tingivad vabastuse kas tehnilised omadused või konkreetne kasutusotstarve.

Punktis 17 nimetatud teadus, arendus- ja katsetamistegevuse all mõeldakse tegevuse valdkonda. See tähendab, et käitise põhitegevusala on teadus, arendus – või katsetamistegevus.

Paragrahvis 2 sätestatakse liitmisreegel uutele keskmise võimsusega põletusseadmetele. Selle reegli järgi võib liita mitme uue keskmise võimsusega põletusseadme soojussisendile vastavad nimisoojusvõimsused, kui nende põletusseadmete heitgaasid väljutatakse ühise korstna kaudu või loa andja on andnud hinnangu, et tehniliselt on võimalik väljutada heitgaasid ühise korstna kaudu. Sellise hinnangu andmiseks tuleb loa andjal kontrollida lisaks käitaja dokumentidele asjaolusid ka kohapeal. Lisaks on loa andjal õigus nõuda vajaduse lisadokumentide esitamist.

Liitmisreegli kasutamisel loetakse mitut põletusseadet, millel on ühine korsten, üheks keskmise võimsusega põletusseadmeks ja selle alusel kohaldatakse ka heite piirväärtusi.

Paragrahvides 3–25 defineeritakse direktiivist tulenevalt eelnõus kasutatavad mõisted. Paragrahvi 8 kohaselt on olemasolev keskmise võimsusega põletusseade selline põletusseade, mis on võetud kasutusele enne 2018. aasta 20. detsembrit või millele on antud luba enne 2017. aasta 19. detsembrit, seda eeldusel, et seade võetakse kasutusele hiljemalt 20. detsembril 2018. Kuna AÕKSi § 79 lõike 6 kohaselt peab käitaja enne ehitusloa taotlemist omama õhusaasteluba, siis tuleb õhusaasteloa andmisel prognoosida seadme kasutuselevõtu aega. Kui luba on antud enne 2017. aasta 19. detsembrit, peab olema täietud ka nõue, et põletusseade võetakse kasutusele enne 2018. aasta 20. detsembrit, et põletusseadet saaks nimetada olemasolevaks põletusseadmeks.

Paragrahvis 26 sätestatakse heite piirväärtused olemasolevatele põletusseadmetele.

Lõikes 2 täpsustatakse, et määruse eelnõu § 32 lõigetes 1 ja 2 sätestatud heite piirväärtusi ei kohaldata ja tehakse erisus keskmise võimsusega põletusseadmetele, mida käitatakse kuni 500 töötundi aastas, arvestatuna viie aasta libiseva keskmisena. See tähendab umbes 20 päeva aastas. Sellise põletusseadme keskkonnamõju on marginaalne, investering heite piirväärtuste saavutamiseks oleks aga ebaproportsionaalselt suur, mistõttu direktiiviga on kehtestatud vastav erisus. Töötunnid on § 24 kohaselt tundides väljendatud aeg, mille jooksul põletusseade töötab ja väljutab heidet õhku. Töötundide alla ei arvestata aega mil põletusseadet käivitatakse ja seisatakse.

Erisuse saamiseks tuleb loa andjale esitada kinnitus, et põletusseadet käitatakse maksimaalselt sätestatava tundide arvu piires. Kinnitus peab olema esitatud kirjalikult avalduse vormis ning allkirjastatud. Lubatud töötundide arvu ületamisest tuleb loa andjat viivitamatult teavitada ning luba muuta, kuna tekib kohustus heite piirväärtusi järgida.

Lõikes 3 antakse loa andjale võimalus pikendada töötundide erisust 1000 töötunnile, kui tegemist on keskmise võimsusega põletusseadmega, mida kasutatakse erakordselt külma ilmastikuoludes või saare peamise elektrienergia varuallikana ning ilmneb elektrivarustuse rike. Kuna Eestit saab pidada külma kliimaga riigiks, siis on põhjendatud ka erakordselt külma ilmastikuolude erandi kohaldamine Eestis.

Lõikes 4 sätestatakse, et kuigi lõigetes 2 ja 3 vabastatakse keskmise võimsusega põletusseade lisas 1 esitatud heite piirväärtuste järgmisest, tuleb tahket kütust kasutava põletusseadme puhul kohaldada osakeste heite piirväärtust, milleks on 200 mg/Nm³.

Paragrahvis 27 kehtestatakse heite piirväärtused uutele keskmise võimsusega põletusseadmetele. Uus keskmise võimsusega põletusseade on põletusseade, mis on võetud kasutusele pärast 2018. aasta 20. detsembrit või millele on luba antud pärast 2017. aasta 19. detsembrit. Heite piirväärtused on esitatud lisas 2. Paragrahvi 32 lõike 9 kohaselt rakenduvad heite piirväärtused alates 2018. aasta 20. detsembrist.

Lõike 2 kohaldamine võimaldab teha erisuse heite piirväärtuste rakendamisel uutele keskmise võimsusega põletusseadmetele, kui põletusseadet käitatakse vähem kui 500 töötundi aastas ning käitaja esitab sellekohase kirjaliku kinnituse loa andjale. Lubatud töötundide arvu ületades tuleb sellest viivitamatult teavitada loa andjat ning muuta luba, märkides sinna heite piirväärtused, mida järgida tuleb.

Kuigi lõike 2 võimaldab lisas 2 esitatud heite piirväärtusi mitte järgida, tuleb lõike 3 kohaselt rakendada tahkeid kütuseid põletavale seadmele osakeste heite piirväärtust, mis on 100 mg/Nm³.

Paragrahvis 28 sätestatakse saasteainete heite piirväärtuste järgimise erandid. Lõike 1 kohaselt võib käitaja, olenemata sellest, kas tegemist uue või olemasoleva põletusseadmega, taotleda lisades 1 või 2 sätestatud vääveldioksiidi heite piirväärtuse järgimise vabastust, kui ta tõendab loa andjale (esitades vastava dokumentatsiooni), et piirväärtustest ei ole võimalik kinni pidada madala väävlisisaldusega kütuse tarneraskuste tõttu.

Lõike 2 kohaselt võib käitaja, kes kasutab seadmes ainult gaaskütust taotleda heite piirväärtuste järgimisest vabastust kuni kümneks päevaks, kui ta tõendab, et piirväärtustest kinni pidamine ei ole võimalik gaasivarustuse katkemise tõttu.

Lõike 3 kohaselt võib mõlemal kirjeldatud juhul taotleda ka pikemat vabastust, kuid seda vaid juhul, kui esitatakse selleks piisav põhjendus. Kirjeldatud erisuste saamiseks tuleb loa andjale esitada taotlus

Paragrahvis 29 sätestatakse võimalus kehtestada rangemad heite piirväärtused kui eelnõukohase määruse lisades 1 või 2. Nimetatud säte võetakse üle, et täita direktiivi nõudeid, kuid praktikas ei ole ilmselt selle rakendamine Eestis vajalik, sest meil puuduvad saasteainete heite piirväärtuste ületamised ja rangemate piirväärtuste kehtestamine ei oleks põhjendatud. Direktiivi lisati säte, mis õigustab direktiivis toodud saasteainete heite piirväärtustest rangemate seadmist, sest Euroopa Liidus on mitmeid riike, kus on probleeme õhukvaliteediga ja esinevad õhukvaliteedi piirväärtuste ületamised.

Rangemate heite piirväärtuste kehtestamine on õigustatud, kui piirkonnas või piirkonna osas esineb AÕKSi § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piirväärtuste ületamisi ning kui rangemate piirväärtuste kehtestamise parandatakse märgatavalt õhukvaliteeti.

Paragrahvis 30 esitatakse reeglid, kuidas leida heite piirväärtused põletusseadmele, milles kasutatakse korraga kahte või enamat kütust. Lõige 1 sätestab reeglid põletusseadme heite piirväärtuse määramiseks ühel ajal kahe või enama kütuse kasutamise korral. Heite piirväärtuste määramiseks tuleb esmalt vaadata, milline on igale põletusseadmes kasutatavale kütuseliigile vastav heite piirväärtus (lisas 1 või 2), seejuures tuleb arvestada keskmise võimsusega põletusseadme nimisoojusvõimsust. Järgmiseks tuleb teada, milline on iga kasutatava kütuseliigi antav soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus. Seejärel saab teha järgmise korrutustehte: vastava kütuseliigi heitepiirväärtus (lisast 1 või 2) korrutatud kütuseliigist saadud soojussisendile vastava nimisoojusvõimsusega. Saadud korrutis tuleb omakorda jagada kõigi kütustega antava soojusvõimsuste summaga. Lõpliku heite piirväärtuse saamiseks kütuse kohta tuleb saadud heite piirväärtused omavahel liita.

Paragrahvis 31 määratakse saasteainete heitkoguste seire ja heite piirväärtuste järgimise kriteeriumid. Lõike 1 kohaselt sätestatakse need nõuded lisas 3.

Heite piirväärtustele vastamise kontrollimiseks on oluline, et käitaja salvestaks ja säilitaks seiretulemusi.

AÕKS § 98 lõike 7 alusel on Keskkonnaametil vajadusel alternatiivina perioodilistele mõõtmistele nõuda pidevseiret. Pidevseire nõudmine on põhjendatud, kui tegemist on olulise keskkonnamõjuga põletusseadmega, mille tööga võib kaasneda õhukvaliteedi märgatav halvenemine.

Lõike 3 kohaselt tuleb saasteainete seiret teha nii, et oleks võimalik kontrollida vastavust lisades 1 ja 2 sätestatud heite piirväärtustele.

Lõike 4 kohaselt tuleb põletusseadmes, milles kasutatakse mitut kütust, teha heitkoguste seiret sellise kütuse või kütuste segu põletamise ajal, mille heide on tõenäoliselt suurim, et hinnata halvimat võimalikku olukorda. Lisaks tuleb mõõtmised teha ajavahemikul, mis vastab tavapärastele tingimustele, et tagada seire tulemus, mis iseloomustaks käitist.

Paragrahvis 32 esitatakse rakendussätted. Lõigetes 1 ja 2 sätestatakse tähtjad, millest alates peavad olemasolevad keskmise võimsusega põletusseadmed järgima eelnõukohase määruse

lisas 1 esitatud piirväärtusi. Olemasolevate põletusseadmete käitajatele antakse üleminekuaeg olemasoleva keskmise võimsusega põletusseadme nimisoojusvõimsuse järgi. Kuna väiksemate põletusseadmete käitajate jaoks on investeeringute tegemine keerulisem, antakse neile ka pikem üleminekuaeg – põletusseadmed nimisoojusvõimsusega üle 5 MW_{th} peavad piirväärtusi täitma alates 2025. aasta 1. jaanuarist, olemasolevate keskmise võimsusega põletusseadmetele, mille nimisoojusvõimsus on 1 MW_{th} kuni 5 MW_{th}, jõustuvad heite piirväärtused 2030. aasta 1. jaanuarist.

Vastavalt lõigetele 3–8 sätestatakse heite piirväärtuse järgimise erandid olemasolevatele keskmise võimsusega põletusseadmetele. See tähendab, et teatud tingimustel antakse heite piirväärtuste täitmiseks põletusseadme käitajale pikem üleminekuaeg. Ükski erisus ei lähe aga ajaliselt kaugemale kui 2030. aasta 1. jaanuar.

Lõike 3 kohaselt peavad väikesesse või üliväikesesse eraldatud võrku kuuluvad keskmise võimsusega põletusseadmed, olenemata nende nimisoojusvõimsusest, täitma määruse eelnõu lisa 1 heite piirväärtusi alates 2030. aasta 1. jaanuarist. Paragrahvid 15 ja 16 defineerivad mõisted *väike* ja *üliväike eraldatud võrk* – definitsioonid antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/72/EÜ artikli 2 punktide 26 ja 27 kohaselt.

Lõike 4 kohaselt antakse heite piirväärtustele vastamiseks ajapikendus ka kaugküttevõrgus kasutatavale üle 5 MW_{th} nimisoojusvõimsusega põletusseadmele – alates 2030. aasta 1. jaanuarist (2025. aasta 1. jaanuari asemel). Sellegipoolest tuleb lõike 5 kohaselt selle erisuse kohaldamisel täita 2030. aasta 1. jaanuarini vääveldioksiidi ja osakeste heite piirväärtusi, mis on vastavalt 1100 mg/Nm³ ja 150 mg/Nm³.

Lõikes 6 antakse üleminekuaeg – viis aastat – keskmise võimsusega põletusseadmetele, milles kasutatakse põhikütusena tahket biomassi, kui see põletusseade asub piirkonnas, kus puuduvad õhukvaliteedi piirväärtuste ületamised Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/50/EÜ mõistes. Eesti on nimetatud direktiivi piirväärtused üle võtnud atmosfääriõhu kaitse seaduse § 47 lg 1 ja 2 alusel kehtestatud määrusega. Kui selle direktiiviga reguleeritud saasteainete õhukvaliteedi piirväärtusi hetkel ei ületata, tuleb heite piirväärtusi täita alates 2030. aasta 1. jaanuarist. Siiski tuleb lõike 7 kohaselt selle tähtpäevani järgida osakeste heite piirväärtusi, milleks on 150 mg/Nm³.

Lõike 8 kohaselt kehtestatakse üleminekuaeg lämmastikoksiidide heite piirväärtuse järgimises kuni 2030. aasta 1. jaanuarini ka keskmise võimsusega põletusseadmele, mille nimisoojusvõimsus on suurem kui 5 MW_{th}, kui see varustab riigi gaasi ülekandesüsteemi ohutuse ja turvalisuse tagamiseks vajalikku gaasikompressorjaama. Eestis nimetatud põletusseadmed puuduvad.

Lõike 9 kohaselt jõustuvad uute põletusseadmete heite piirväärtused 20. detsembril 2018.

Lisaks antakse lõikes 10 loa andjale tähtaeg olemasolevate keskmise võimsusega põletusseadmete lubade muutmiseks, et viia loa nõuded vastavaks direktiivi (EL) 2015/2193 nõuetega. Direktiivi artikli 5 punkt 2 annab järgmised üleminekutähtajad:

- 1) aastaks 2024 üle 5 MW_{th} nimisoojusvõimsusega põletusseadmeid käsitlevad load;
- 2) aastaks 2029 1–5 MW_{th} nimisoojusvõimsusega põletusseadmeid käsitlevad load.

Paragrahv 33 sätestab määruse jõustumiskuupäeva, milleks on 2017. aasta 19. detsember, mis on ka direktiivi (EL) nr 2015/2193 ülevõtmise tähtaeg.

Lisas 1 sätestatakse vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide ja osakeste heite piirväärtused olemasolevatele (st kasutusele võetud enne 20.12.2018) põletusseadmetele kasutatava kütuseliigi järgi. Tahke biomassi alla loetakse näiteks puit, pelletid, põhk jms. Muu tahke kütuse alla läheb peamiselt turvas, aga ka kivisüsi, põlevkivi jne. Vedelkütuseid ja gaasiõli eristatakse vastavalt KN-koodidele. Muu gaas kui maagaas on näiteks generaatori- ja koksigaas. Saasteainete kontsentratsioone määratakse kuivades suitsugaasides. Piirväärtused kehtestatakse ka põletusseadme võimsuse järgi – väiksema võimsusega põletusseadmetele kehtestatakse leebemad heite piirväärtused kui üle 5 MW_{th} nimisoojusvõimsusega põletusseadmetele.

Tabelis 1 on esitatud heite piirväärtused olemasolevatele põletusseadmetele, mille nimisoojusvõimsus on 1 MW_{th} ja suurem ning 5 MW_{th} või väiksem. Nendele põletusseadmetele on kehtestatud ka kolm erisust:

- 1) tahke biomassi põletamisel, kui tegemist on puidupõhise kütusega, st pelletid, hake või muu selline, ei rakendata vääveldioksiidi heite piirväärtust. Põhjus on selles, et puidupõhise kütuse kasutamisel on tekkiv vääveldioksiidi heide niivõrd minimaalne, et see ei vaja reguleerimist;
- 2) tahke biomassi – põhu – põletamisel on vääveldioksiidi heite piirväärtus 200 mg/Nm³ asemel 300 mg/Nm³;
- 3) koksiahjude madala kütteväärtusega gaaside põletamisel on gaaskütuse vääveldioksiidi heite piirväärtus 400 mg/Nm³ (200 mg/Nm³ asemel).

Eelnõukohase määruse §-des 17–18 ja 20–23 defineeritakse kütustega seotud mõisted: „kütus“, „rafinerimistehase kütus“, „biomass“, „gaasiõli“, „maagaas“ ja „raske kütteõli“.

Tabelis 2 sätestatakse vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide ja osakeste heite piirväärtused olemasolevatele suurema kui 5 MW_{th} nimisoojusvõimsusega põletusseadmetele. Ka tabelis esitatud piirväärtustele kehtestatakse erisused – põletusseadme võimsuse või kasutatava kütuse järgi antakse leebem piirväärtus, kui on tabelis märgitud.

Tabelis 3 kehtestatakse heite piirväärtused keskmise võimsusega mootoritele ja gaasiturbiinidele, samuti kasutatava kütuse ja põletusseadme liigi (mootor või gaasiturbiin) järgi. Mootori või gaasiturbiini tehnoloogilise eripära või kasutuselevõtmise kuupäeva järgi kehtestatakse ka tabelis 3 erisused tabeli heite piirväärtuste järgimises.

Lisas 2 sätestatakse vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide ja osakeste heite piirväärtused uutele (kasutusele võetud pärast 20.12.2018) põletusseadmetele kasutatava kütuseliigi järgi. Uute põletusseadmete heite piirväärtuste kehtestamisel eristatakse vaid põletusseadme liike (mootorid ja gaasiturbiinid), kuid mitte nimisoojusvõimsusi, st tabelis 1 sätestatakse heite piirväärtused kõikidele uutele keskmise võimsusega põletusseadmetele, tabelis 2 aga kõikidele keskmise võimsusega uutele mootoritele ja gaasiturbiinidele.

Lisas 3 sätestatakse saasteainete seire kohustused ning nõuetele vastavuse kriteeriumid, mille põhjal hinnatakse heite piirväärtustele vastavust ja seire nõuete täitmist. Keskmise võimsusega põletusseadme käitaja seirekohustused kehtestatakse keskkonnakaitseloas (õhusaasteloas või keskkonnakompleksloas). Lisa 3 I osa punkti 1a kohaselt tuleb perioodiliselt mõõta vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide, osakeste ja süsinikoksiidi sisaldust suitsugaasis. Kolme esimest saasteainet tuleb seirata, tõendamaks, et seade täidab määruse eelnõu lisades 1 ja 2 kehtestatud heite piirväärtusi. Süsinikoksiid on põlemise efektiivsuse indikaator. Punkti 1b kohaselt tuleb punktis 1a nimetatud saasteainete sisaldust suitsugaasis mõõta iga kolme aasta tagant, kui tegemist on põletusseadmega, mille nimisoojusvõimsus on 1 MW_{th} või suurem ja 20 MW_{th} või väiksem, ning igal aastal, kui tegemist on põletusseadmega, mille nimisoojusvõimsus on suurem kui 20 MW_{th}.

Punkti 2 kohaselt antakse käitajale, kellele kohaldub 500 või 1000 töötunni käitamise erisus (eelnõu § 26 lõike 2 või 3 või § 27 lõike 2 kohaselt) alternatiivne võimalus punktidele 1b ja 1c teha mõõtmisi töötundide intervalli järgi. Punkti 2a kohaselt võib mõõtmisi teha põletusseadmele nimisoojusvõimsusega 1–20 MW_{th}, kui on möödunud kolmekordne aasta maksimaalne töötundide arv. Näiteks 2 MW_{th} põletusseade, mis töötab aastas 500 töötundi ja on esitanud sellekohase kinnituse loa andjale ning erisus on sätestatud ka õhusaasteloas. Sellisel juhul tuleb mõõtmisi teha iga 1500 (3 x 500) töötunni järel.

Punkti 2b kohaselt võib põletusseadmele, mille nimisoojusvõimsus on suurem kui 20 MW_{th}, mõõtmisi teha, kui on möödunud aastane maksimaalne töötundide arv. Näiteks 25 MW_{th}

põletusseade, mis töötab aastas 1000 töötundi ja on esitanud sellekohase kinnituse loa andjale ning erisus on sätestatud ka õhusaasteloas. Sellisel juhul tuleb mõõtmised teha iga 1000 töötunni järel. Kui aasta jooksul 1000 töötundi ei saavutata, tehakse mõõtmine järgmisel aastal (või võimalik, et ka kolme aasta pärast), mil 1000 töötundi täitub.

Punktide 2a ja 2b kohaldamisel ei tohi mõõtmine toimuda harvemini kui kord iga viie aasta järel.

Punkt 3 sätestab esmase mõõtmise tegemise kohustuse. Esmase mõõtmine tuleb teha neli kuud pärast keskkonnakaitsetloa saamist ning kui käitajal on juba luba, siis nelja kuu jooksul pärast seiretingimuste sätestamisest loas. Kui käitamise alguskuupäev on hilisem, siis neli kuud sellest kuupäevast.

Punkti 4 kohaselt ei ole vääveldioksiidi seire kohustuslik – heite määramiseks võib kasutada ka arvutuslikku meetodikat, mis vastab atmosfääriõhu kaitse seaduse § 107 nõuetele.

Punkti 5 kohaselt ei pea tegema perioodilisi mõõtmisi, kui käitises tehakse vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide, osakeste ja süsinikoksiidi pidevseiret. Loa andjal on õigus keskmise võimsusega põletusseadme loas määrata, kas vajalik on perioodiline seire või pidevseire.

Lõike 6 kohaselt tuleb lõike 5 kohaldamisel pidevseirega saadud andmeid kontrollida vähemalt korra aastas paralleelmõõtmisega. Kontrollimise tulemused tuleb esitada loa andjale.

Punkti 7 kohaselt peavad kõik lisas 3 nimetatud mõõtmised olema võrreldavad ja selleks on kasutatud rahvusvaheliselt tunnustatud meetodikaid. Nimetatud meetodika kirjeldusele vastavad EN standardid. Mõõtmised teeb akrediteeritud labor akrediteeritud meetoditega.

Mõõtmisi tehakse ajal, mil põletusseade töötab stabiilsetes tingimustes tüüpoludele vastava ühtlase koormusega, sellesse ei arvestata seadme käivitamise ja seiskamise aega. See tähendab, et mõõtmisega tuleks tabada aeg ja seisund, mis vastab põletusseadme normaalsele töörežiimile.

Lisa 3 II osas sätestatakse heite piirväärtustele vastavuse kriteeriumid nii perioodilisele kui ka pidevseirele. Punkti 1 kohaselt loetakse selle lisa I osa punktides 1 ja 2 nimetatud heite seire korral (perioodilised mõõtmised) lisades 1 ja 2 sätestatud heite piirväärtused täidetuks, kui iga mõõtmisreeglis tulemus ei ületa kehtestatud heite piirväärtusi.

Punktides 2–4 käsitletakse pidevseire korral heite piirväärtustele vastavuse hindamist. Pidevseire tegemisel hinnatakse piirväärtuste täitmist direktiivi 2010/75/EL V lisa 4. osa punktis 1 sätestatu kohaselt.

Valideeritud keskmised väärtused määratakse kindlaks direktiivi 2010/75/EL V lisa 3. osa punktide 9 ja 10 kohaselt.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõukohase määrusega võetakse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2193 keskmise võimsusega põletusseadmetest õhku eralduvate teatavate saasteainete heite piiramise kohta (ELT L 313, 28.11.2015. lk 1–9) artiklid 1–7, lisad 2 ja 3. Direktiivi vastavustabel on esitatud seletuskirja lisas. Ülejäänud direktiivi artiklid on juba üle võetud atmosfääriõhu kaitse seadusega ja keskkonnaseadustiku üldosa seadusega.

Määrus jõustub 19.12.2017, mis on ka direktiivi ülevõtmise tähtpäev.

4. Määruse mõju

4.1. Majanduslik mõju

Määrusega kaasneb majanduslik kulu heite piirväärtuste saavutamiseks ja saasteainete heite

perioodiliseks seiramiseks. Seda eelkõige tahket biomassi, muid tahkekütuseid ja vedelkütuseid kasutavate põletusseadmete käitajatele, sellest tulenevalt keskendutakse mõjuhinnangus just neid kütuseid kasutavatele käitistele.

Mõjude hindamisel on lähtutud eelkõige olemasolevate põletusseadmete heite piirväärtustele vastamiseks tehtavatest investeeringutest. Olemasolev põletusseade on põletusseade, mis on kasutusele võetud enne 20. detsembrit 2018. Selliste seadmete käitajad on teinud investeerimisotsused uusi nõudeid arvestamata ning seetõttu antakse neile ka direktiivi alusel ülemineku aeg. Uute keskmise võimsusega põletusseadmete käitajad peavad juba seadme soetamisel veenduma, et põletusseadme töö käigus ei ületataks sätestatavaid heite piirväärtusi. Tehnoloogia heite piirväärtustele vastamiseks on olemas ja turul kättesaadav, kuid nõuab olenevalt valitavast lahendusest investeeringuid.

Eestis on enim põletusseadmeid, mille nimisoojusvõimsus on 1–5 MW_{th} (80%), järgnevad 5–20 MW_{th} ning vähim on üle 20 MW_{th} põletusseadmeid.

Keskkonnaamet analüüsis 2016. aastal õhusaastelubasid, milles on kajastatud keskmise võimsusega põletusseadmed. Eestis oli 2015. aasta seisuga ligikaudu 1100 keskmise võimsusega põletusseadet (616 õhusaasteloas). Kõige enam kasutatakse neis põletusseadmetes kütusena maagaasi (45%), järgnevad vedelkütused (27%), tahke biomass (23%), raske kütteõli (2%), muud gaaskütused (2%) ja muud tahked kütused (1%).

Põletusseadme eluiga võib ulatuda kuni 30 aastani. Seetõttu tulebki olemasolevate põletusseadmete omanikel kaaluda, kas aastal 2025 või 2030 põletusseadmesse piirväärtustele vastamiseks tehtav investeering on kulutõhus või on mõistlikum soetada uus põletusseade, vahetada kütust vms. Praegu on väga raske hinnata aastaks 2030 (1–5 MW_{th}, olemasolev põletusseade) tehtava valiku mõjusid või prognoosida, milline oleks majanduslikult mõistlik lahendus (sõltub seadme vanusest, kasutegurist jm parameetritest). Võimalikke valikuid on kolm: investeerida püüdeseadme soetamisse, vahetada kasutatavat kütust (näiteks üleminek gaaskütustele) või liituda kaugküttevõrguga. Esimesel kahel juhul kaasneks suurem alginvesteering ning eeldatavalt väiksemad kulud käitamisfaasis, liitumine kaugküttevõrguga nõuaks eeldatavasti märksa väiksemaid kulusi, kuid kulutused käitamisfaasis oleksid suuremad.

4.1.2. Piirväärtuste täitmine olemasolevate seadmete jaoks

Järgnev kirjeldus põhineb õhusaastelubade analüüsil. Lubades kajastatavad SO₂ NO_x ja osakeste heitkogused põhinevad enamjaolt arvutuslikel meetoditel ning võivad ka tihtipeale olla üle hinnatud, seega põhineb analüüs maksimaalsetel heitkogustel ehk halvimal võimalikul olukorral.

Keskkonnaamet analüüsis keskmise võimsusega põletusseadmeid sisaldavate lubade vastavust kehtestatavatele piirväärtustele. Hinnatud on 2015. aasta andmeid.

Maagaas

Direktiivi saasteainete heite piirväärtuste järgimisega esineb kõige vähem probleeme maagaasi kütusena kasutataval seadmetel, kokku 448 põletusseadet. Prognoositavalt ületab ligikaudu 40 põletusseadet lämmastikoksiidide piirväärtusi, ülejäänud seadmed järgivad piirväärtusi. Lämmastikoksiidide heitkoguste vähendamiseks kasutatakse nn esmaseid meetmeid ehk põletusrežiimi korrigeerimist.

Tahke biomass

Tahket biomassi kütusena kasutavaid seadmeid oli 224. Nendest 30 seadet ei järgi direktiiviga ette nähtud SO₂, NO_x ja 217 osakeste heite piirväärtusi.

Vedelkütused

Vedelkütustel töötavaid seadmeid oli 269. Nendest 132 seadmel on raskusi SO₂ piirväärtuste järgimisega, 10 seadmel NO_x ja 232 seadmel osakeste heite piirväärtustega.

Raske kütteõli

Raskel kütteõlil töötavaid seadmeid oli 22 ning nendest 14-l on probleem SO₂ piirväärtustega. Osakeste piirväärtusi ületavad 19 põletusseadet.

Muud gaaskütused

Seda liiki kütuseid kasutavaid seadmeid oli 21. Nendest neljal tekib probleeme SO₂ piirväärtustega ning NO_x-iga ühel seadmel.

Muud tahked kütused

Selline kütuseliik oli lubades märgitud vaid seitsme keskmise võimsusega põletusseadme kohta. Kõigil juhtudel on murekohaks SO₂ ja osakeste heite piirväärtuste järgimine.

Seega tuleb umbes 66,7% olemasolevate keskmise võimsusega põletusseadmete omanikel soetada püüdeseadet, et järgida direktiiviga kehtestatud heite piirväärtusi. Neist enamiku moodustavad tahkeid kütuseid kasutavate põletusseadmete omanikud, sest eespool toodust saab järeldada, et kõige problemaatilisem on osakeste heite piirväärtuse järgimine.

Vedelkütuseid, sealhulgas rasket kütteõli, kasutatakse peamiselt tipukoormuste katmiseks või varupõletusseadmetes, mistõttu kasutatakse neid enamasti alla 1000 töötunni aastas (ligikaudu 40 päeva). Direktiivi kohaselt vabastatakse sellised piiratud tööajaga seadmed heite piirväärtuste kohaldamisest (v.a osakesed, mille piirväärtus olemasolevale seadmele on 200 mg/Nm³ ja uuele 100 mg/Nm³). Sellest tulenevalt on selliste seadmete käitajate kulutused väiksemad, näiteks tuleb soetada multitsüklon.

4.1.3. Piirväärtuste saavutamise kulud

Tahkel kütusel töötavad põletusseadmed

Piirnormide täitmiseks tuleb käitistele paigaldada püüdeseadmed. Olemasolevad lahendused on:

- multitsüklon;
- pesur;
- mitmesugused kott- ja elektrifiltrid.

Need lahendused jäävad erinevatesse hinnaklassidesse ning annavad ka erineva tulemuse. Saavutatav tulemus oleneb omakorda põletusseadme kütusest, vanusest, nimisoojusvõimsusest, põlemisrežiimist jm.

Multitsükloniga on võimalik saavutada osakeste kontsentratsioon 150–200 mg/Nm³. See lahendus sobib seega eelkõige piiratud tööajaga seadmetele, mille osakeste lubatud kontsentratsioon on suurem. Multitsükloni hind jääb alla 10 000 euro.

Elektri- ja kottfiltritega on võimalik saavutada osakeste kontsentratsioon alla 50 mg/Nm³ ehk eelnõukohases määruuses sätestatud osakeste heite piirväärtused. Filtrite maksumus varieerub ja jääb olenevalt põletusseadme võimsusest vahemikku 100 000–300 000 eurot. Filtrite puhul tuleb arvestada ka ühekordse paigalduskuluga, mis võib ulatuda 30 000 euron. Puhastussüsteem on aga efektiivne ning hoolduskulud minimaalsed.

Suitsugaaside pesur võimaldab vähendada nii osakeste kui ka väävlid heidet õhku. Saavutatav kontsentratsioon on 50 mg/Nm³, kuid mõnel juhul võib heide olla ka suurem. Sellisel juhul võib pesurit kombineerida näiteks multitsükloniga. Pesuri hinnad algavad 200 000 eurost, kuid enamjaolt võib vajalik olla ligi poole miljoni suurune investeering. Pesuri kasutamisel suureneb

põletusseadme efektiivsus, kasutegur suureneb ligikaudu 15% (kasutust leiab suitsugaasidest saadav energia).

Vedelkütusel töötavad põletusseadmed

Kuna enamikku vedelkütuseid kasutavaid keskmisi põletusseadmeid käitatakse eesmärgiga katta tipukoormus (või olla varuseade), samuti seoses pidevalt karmistuvate keskkonnanõuetega ning kliimapoliitika eesmärkidest tulenevalt järjest suurema survega kasvuhoonegaaside heidete vähendamisele, võib eeldada, et aastal 2030 pole praegu vedelaid kütuseid kasutatavate kaitiste omanikel mõistlik teha investeeringut saasteainete püüdesüsteemide paigaldamiseks. Pigem võib eeldada, et praegu üle 1000 tunni töötavate kaitiste tööaega optimeeritakse nii, et see jääks alla 1000 tunni.

Väaveldioksiidi kontsentratsiooni vähendamiseks suitsugaasis on võimalik kasutada pesurit, kuid mitte sedavõrd efektiivselt, et täidetud oleksid eelnõukohase määrase heite piirväärtused. Nõutud väävli kontsentratsiooni saavutamiseks on vaja kasutada spetsiaalseid väävli ärastuse süsteeme, mille investeeringu suurus on 1–50 MW_{th} seadmete jaoks ebamõistlik. Seega, kui põletusseadet käitatakse üle 1000 töötunni aastas, tuleks piirväärtuste täitmiseks vähendada väävli sisaldust kütuses (ehk kaaluda kütuse vahetamist).

4.1.4. Mõju kaugküttesektorile

Kaugkütte kaitised

Eelnõukohane määrus kohaldub kaugküttesektoris 89 vedelkütusel põhinevale tootmisüksusele. Nendest 16 on suurema nimisoojusvõimsusega kui 5 MW_{th} ning 73 on alla 5 MW_{th}. Seega jääb kaugküttesektoris ka vedelkütustel põhinevate kaitiste puhul põhiline investeerimisvajadus perioodi pärast aastat 2025.

5–20 MW_{th} kaitiste puhul on 2016. aasta andmete põhjal kuus ettevõtet deklareerinud, et seadme kasutusaeg jääb üle 1000 tunni aastas. Samas hinnates ettevõtete esitatud andmeid kasutatud kütuse koguse kohta ning eeldades, et kaitis töötas täisvõimsusel, võib järeldada, et vaid kaks seadet ületas 1000 töötunni piiri.

1–5 MW_{th} kaitiste puhul on 47 ettevõtet märkinud, et põletusseade töötas üle 1000 tunni 2016. aastal. Tehes sarnase tehte väiksemate kaitiste puhul, väheneb üle 1000 tunni töötavate kaitiste arv 16ni. Seega võib arvata, et üle 1000 töötunni töötavaid seadmeid on kaugküttesektoris vähe ja tulevikus tehtavad investeeringud on ilmselt marginaalsed, sest vääveldioksiidi vähendamine nõuab sedavõrd suuri kulusi, et see ei tasu ära.

Tahkeid kütuseid kasutavaid kaitisi on kokku 107.

Kuna 5–50 MW_{th} kaitised peavad direktiivi nõuded täitma aastaks 2025 ja 1–5 MW_{th} kaitised aastaks 2030, peavad tahkekütuseid kasutavad kaitised täitma kohustused järgmiselt: 22 põletusseadet – aastaks 2025 ja 85 põletusseadet – aastaks 2030.

Eeldades, et enamik suuremate põletusseadmete kaitajatest (üle 5 MW_{th}) on investeeringu teinud (lähtudes eksperdi hinnangust), võib prognoosida, et peaaegu kogu investeerimisvajadus jääb kaugküttesektoris ajavahemikku 2025–2030.

Eesti kaugküttes kasutavate 1–5 MW_{th} põletusseadmete keskmine võimsus on 2,3 MW_{th}. 2 MW_{th} kottfiltrite maksumuseks on ligikaudu 112 000 eurot. Kasutades keskmist hinnangut, et filter maksab 125 000 eurot, millele lisandub 30 000 eurot paigaldamisega kaasnevat kulu, võib hinnata, et kaugküttesektori tahkekütuseid kasutavatel kaitistel tuleb piirväärtuste täitmiseks kokku investeerida ca 13 500 000 eurot.

Kütuste vahetamine

Praegu kasutatakse kaugküttesektoris valdavalt biomassi, kuid eelnõus kirjeldatud saasteainete piirväärtuste kohaldamisel väheneb biomassi konkurentsieelis maagaasi ees. Lisaks mõjutavad kütuste konkurentsivõimet märgatavalt kütuse turuhind ja aktsiis.

Kuna katelseadme rekonstrueerimisel või rajamisel eeldatakse amortisatsiooniperioodiks 20–30 aastat ning enamik olemasolevaid biomassi kasutavaid katelseadmeid pole jõudnud oma amortisatsiooniperioodi lõppu, pole ettevõtjatel majanduslikult mõttekas hetkel üle minna gaaskütuse kasutamisele. Küll võib see valikukohaks osutuda 2030. aasta perspektiivis, kui olemasolevad biomassi kasutavad kaitised on jõudnud oma alginvesteeringu tagasi teenida ning ettevõtted peavad hindama, kas on mõistlik investeerida katlale filterseadme paigaldamisse või uue katla rajamisse. Kuna gaasikatla rajamine on mitu korda odavam kui tahkekütusekatla rajamine, kusjuures uue kaitise puhul lisanduks tahkekütusekatlale ka investeering filterseadme rajamiseks, siis võib uue kaitise puhul ettevõttel olla mõistlikum soetada hoopis maagaasi põletusseade.

Samas sõltub investeering turukonjunktuurist, tulevikuperspektiividest ning tehnoloogiate hindadest ning kuna kaugkütteettevõtjate jaoks on peamiseks investeerimisperioodiks eeldatavasti 2025 ja hilisem aeg, siis pole võimalik hetkel hinnata, kui palju mõjutab eelnõus sätestatud väärtuste kohaldamine kaugküttesektoris kasutatavate kütuste osakaalusid.

Mõju kaugküttele hinnale

Kuna püüdeseadme soetamisele ja paigaldamisele lisandub kaugkütteettevõtte kuludesse iga-aastane püsikulukomponent – püüdeseadme korrashoidmise kulu, siis võib prognoosida kaugküttele hinna tõusu tarbijale.

Samas ei ole võimalik üks-ühele hinnata, kui suureks kujuneb hinnakasv, sest see sõltub väga konkreetselt kaugküttepiirkonna tarbimistihedusest ja -mahust ning samuti ka põletusseadme olukorrast. Üldiselt võib arvata, et piirkonnas, mille müügimaht on 6000–8000 MWh aastas ning mida varustab 2 MW_{th} võimsusega hakkpuidukatel, võib hinnakasv olla ca 5-6% (s.o suurusjärgus 3 eurot/MWh). Väiksemates piirkondades võib hinnatõus olla suurem, suuremates piirkondades aga märgatavalt väiksem.

Võib tekkida ka juhtumeid, kus tarbijatel on soodsam minna üle lokaalküttele – välisõhu kvaliteedi seisukohalt saab seda vaadelda negatiivse tendentsina. Samas ilmnevad need valikud alles 2030. aasta perspektiivis ning seetõttu ei ole võimalik hetkel lokaalküttele ülemineku perspektiivi adekvaatselt hinnata.

4.1.5. Muud sektorid

Lisaks kaugküttesektorile kohaldub eelnõukohane määrus ka kaitistele, mida kasutatakse lokaalselt hoonete kütmiseks või tootmisprotsessi energiavajaduse rahuldamiseks. Valdavalt kasutavad selliseid põletusseadmeid tööstussektori ettevõtted, samuti teatud määral avalike hoonete haldajad (koolid, omavalitsused, teenindussektor).

Kokku on väljaspool kaugküttesektorit Keskkonnaameti andmetel kasutusel 199 kaitist võimsusega 1–50 MW_{th} (v.a gaaskütusel seadmed). Nendest 65 on vedelkütusel ja 134 tahkekütusel põhinevad põletusseadmed.

Võimsusega 5–50 MW_{th} on kasutusel 19 põletusseadet, millest üks täidab juba praegu kehtestatavaid piirväärtusi. Nii on kokku 18 seadet, mis peaksid aastal 2025 täitma uusi norme. Kõik mainitud kaitised tarbivad tahkekütuseid (peamiselt puitkütused) ning kuna paljud kaitised on kasutusel puidutöötlemisega tegelevates ettevõtetes (mööblitööstus, puitpelletite tootmine, puitmaterjalide tootmine), siis võib eeldada, et ettevõtted kasutavad energia tootmisel ära oma tootmisjäägi. Seega on tõenäoline, et uute nõuete kohaldamisel investeerivad 5–50 MW_{th} võimsusega kaitiste omanikud filterseadmete paigaldamisse. Kui kõigile 18 kaitisele paigaldatakse elektrifiltrid – mis sellise suurusega põletusseadmete korral maksaksid 170 000–250 000 eurot – jääks koguinvesteeringu maht suurusjärku 4–5 mln eurot.

4.1.6. Seirekulud

Mõõtmisi tuleb teha, et tõendada seadme vastavust heite piirväärtustele. Seire tihedus määratakse eelnõukohase määruse lisas 3.

Mõõtmiskulu ühe mõõtmise kohta oleneb eelkõige määratavatest saasteainetest ja komponentidest, kasutatavast kütusest ja mõõtmise kestusest, kuid keskmiselt võib hinnata ühe mõõtmise maksumuseks 1000–2000 eurot. Väiksemad käitajad (1–20 MW_{th} põletusseadmega) peavad sellise väljamineku tegema iga kolme aasta tagant ning suuremad (üle 20 MW_{th} põletusseadmega) kord aastas.

4.2. Keskkonnamõju

Eelnõu koostamise raames ei ole hinnatud keskkonnamõju Eestis, lähtutud on Euroopa Komisjoni tellimusel valminud Euroopat käsitlevast uuringust: õhupaketi mõjude hinnang¹. Õhupakett koosneb lisaks eelnõukohase määrusega üle võetavast direktiivist veel ka teatisest „Euroopa puhta õhu programm“, teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise direktiivist ja piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni hapestumise, eutrofeerumise ja maapinnalähedase osooni vähendamise protokoll 2012. aasta muudatuste heakskiitmisest.

Eelnõukohaste piirväärtuste rakendamisega väheneb nii vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide kui ka osakeste heide välisõhku. Euroopa Komisjoni tellitud mõjude hinnangu kohaselt väheneb heite piirväärtuste kehtestamisega Euroopas lämmastikoksiidide heitkogus 79%, osakeste heide 95% ja vääveldioksiidi heide 90% (2010. aastaga võrreldes).

5. Määruse rakendamisega seotud tegevus, rakendamiseks vajalikud kulud ja rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa otsest lisatulu.

Nõuete kehtestamisega kaasneb ajutiselt Keskkonnaameti töökoormuse tõus, sest olemasolevad õhusaastelood (või keskkonnakompleksload), milles kajastatakse keskmise võimsusega põletusseadmeid, tuleb muuta ning määrata uued nõuded (heite piirväärtused ja seirenõuded). Samas antakse Keskkonnaametile tähtajad lubade muutmiseks. Load, milles käsitletakse olemasolevaid põletusseadmeid nimisoojusvõimsusega 5–50 MW_{th} tuleb ümber teha aastaks 2024 ning põletusseadmeid nimisoojusvõimsusega 1–5 MW_{th} aastaks 2029.

Uute nõuete täitmise kontrollimise vajadusega kaasneb ka mõningane lisakoormus Keskkonnainspeksioonile. Kontrollitavate objektide arv jääb samaks, sest keskmise võimsusega põletusseadmete käitajad omavad juba luba, kuid lisandub nõudeid (heite piirväärtused ja seirenõuded), mida tuleb kontrollida.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2017. aasta 19. jaanuaril, sest see on direktiivi ülevõtmise tähtaeg.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine, avalik konsultatsioon

Eelnõu kooskõlastatakse Rahandusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Maaeluministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.

Huvirühmade kaasamiseks toimus Keskkonnaministeeriumis infopäev 19.06.2017. Lisaks on direktiivi ülevõtmise materjalid üleval ka Keskkonnaministeeriumi koduleheküljel.

¹ http://ec.europa.eu/environment/archives/air/pdf/Impact_assessment_en.pdf

Pärast infopäeva toimumist saadeti eelnõu ka arvamuse avaldamiseks huvigruppidele e-maili teel. Eelnõu koostamise etapis esitas ettepaneku JetGas OÜ. Ettepaneku kohaselt peaks Eesti direktiivi ülevõtmisel loobuma väävli heite piirväärtuste kohaldamisest direktiivis ettenähtud ülemineku tähtajast olemasolevatele põletusseadmetele. Kahjuks ei saa Keskkonnaministeerium ettepanekuga arvestada, sest lähtume direktiivis kõikidele liikmesriikidele antavast üleminekuajast, selle muutmisega halveneks Eesti ettevõtete konkurentsitingimused ELi turul. Lisaks on nende seadmete panus väävli koguheitesse marginaalne.

Keskkonnaministri määruse „Väljaspool tööstusheite
seaduse reguleerimisala olevatest põletusseadmetest
väljutatavate saasteainete heite piirväärtused, saasteainete
heite seirenõuded ja heite piirväärtuste järgimise
kriteeriumid“
eelnou seletuskirja lisa

Euroopa Liidu direktiivi ja Eesti õigusakti vastavustabel

ELi õigusakti norm	ELi õigusakti normi ülevõtmise kohustus	ELi õigusakti normi sisuliseks rakendamiseks kehtestatavad riigisisised normid	Kommentaariid
Artikkel 1	Jah	§ 1 lg 1	
Artikli 2 p 1	Jah	§ 1 lg 1	
Artikli 2 p 2	Jah	§ 1 lg 2	
Artikli 2 p 3 (a-p)	Jah	§ 1 lg 4 p 1–16	
Artikli 2 p 4	Jah	§ 1 lg 4 p 17	
Artikkel 3	Jah	§ 3-25	
Artikkel 4	Jah	§ 2	
Artikkel 5 p 2	Jah	§ 32 lg 10	
Artikli 6 p 1	Jah	§ 1 lg 2	
Artikli 6 p 2	Jah	§ 32 lg 1 ja 2	
Artikli 6 p 3	Jah	§ 26 lg-d 2–4	
Artikli 6 p 4	Jah	§ 32 lg 3	
Artikli 6 p 5	Jah	§ 32 lg 4-7	
Artikli 6 p 6	Jah	§ 32 lg 8	
Artikli 6 p 7	Jah	§ 32 lg 9	
Artikli 6 p 8	Jah	§ 27 lg-d 2-3	
Artikli 6 p 9	Jah	§ 29	
Artikli 6 p 11	Jah	§ 28 lg 1	
Artikli 6 p 12	Jah	§ 28 lg 2	
Artikli 6 p 13	Jah	§ 30	
Artikli 7 p 1	Jah	§ 31 lg 1	
Artikli 7 p 2	Jah	§ 31 lg 4	
Artikli 7 p 3	Jah	§ 31 lg 3	
Lisa 2	Jah	lisad 1 ja 2	
Lisa 3	Jah	lisa 3	